

II. Dějiny filosofie I – antika a středověk

- A. Obecná charakteristika
- B. Přehled témat a problémů
- C. Antická filosofie
- D. Středověká filosofie

II. A. Obecná charakteristika

1. Časové vymezení

- asi 600 př. n. l. – kolem 1350 n. l.
 - antická filosofie: asi 600 př. n. l. – asi 500 n. l.
 - středověká filosofie: asi 400 n. l. – kolem 1350 n. l.

2. Obsah a význam

- celková syntéza vědění
 - absence (téměř úplná) speciálních věd
- podstatný mravní/životní přesah
- „přírodní filosofie“ a ontologie (metafyzika), logika, etika, „přirozená“ teologie

II. B. Přehled témat

1. „přírodní“ předsókratovská filosofie
2. počátky zkoumání člověka – sofisté, Sókratés
3. Platón
 - a. ideje – nemateriální základ druhové struktury skutečnosti
 - b. koncepce duše
 - i. rozumový život
 - ii. posmrtný soud
4. Aristotelés
 - a. hledání prvního jsoucná
 - b. klasifikace jsoucen – druhy a rody → definice
 - c. logika jako nástroj
 - d. příčiny jsoucen – cíl poznání

II. B. Přehled témat

5. počátky křesťanské filosofie v antice
6. středověká recepce antické filosofie
 - a. přenos vzdělanosti – překlady, komentáře
7. témata středověké filosofie
 - a. poměr víry a rozumu (teologie a filosofie)
 - b. důkazy existence Boha
 - c. logika
 - d. metafyzika (univerzálie)
8. nejvýznamnější postavy
 - a. Augustinus
 - b. Tomáš Akvinský

II. C. Antická filosofie

1. „přírodní“ předsókratovská filosofie

- a. hledání látkové podstaty věcí a kosmu – „z čeho“ věci jsou jako z posledního základu
- b. jednota, ucelenost kosmu
- c. do celku kosmu patří i člověk

2. počátky zkoumání člověka – sofisté, Sókratés

- a. ne jaký je kosmos, ale jak máme žít!
- b. etika
- c. rozsah lidských schopností a původ společenských struktur

II. C. Antická filosofie

3. Platón (5. – 4. st. př. n. l.)

a. ideje – nemateriální základ druhové struktury skutečnosti

- i. jsoucna
- ii. příčiny či vzory
- iii. problém poznatelnosti a dokazatelnosti
- iv. historicky velmi vlivné vysvětlení

b. koncepce duše

- i. rozumový život
 - duše > tělo
 - rozum > jiné duševní „funkce“
- ii. posmrtný soud
 - nesmrtelná duše
 - božská garance mravnosti

II. C. Antická filosofie

4. Aristotelés (4. st. př. n. l.)

a. hledání prvního jsočna

- i. substance (podstata) X kvalita, kvantita, relace...
- ii. substance = forma + látka

b. klasifikace jsovcen – druhy a rody → definice

- i. druh =df nejbližší vyšší rod + druhový rozdíl

c. logika jako nástroj poznání

- i. sylogismus (úsudek)
- ii. pravidla diskuse

d. příčiny jsovcen – cíl poznání

- i. formální
- ii. látková
- iii. účinná
- iv. účelová

II. D. Středověká filosofie

5. počátky křesťanské filosofie v antice

- a. křesťanství a filosofie
- b. platónismus
 - i. nemateriální základ skutečnosti
 - ii. důraz na mravní život
 - iii. nesmrtelnost duše

6. středověká recepce antické filosofie

- a. přenos vzdělanosti – překlady, komentáře
 - i. Boëthius – překlad Aristotelových logických spisů

II. D. Středověká filosofie

7. témata středověké filosofie

- a. poměr víry a rozumu (teologie a filosofie)
- b. důkazy existence Boha
- c. logika – Boëthiovy překlady
- d. metafyzika (univerzálie)

8. nejvýznamnější postavy

- a. Augustinus
 - i. 4. – 5. st. n. l.
 - ii. platónské motivy
- b. Tomáš Akvinský
 - i. 13. st. n. l.
 - ii. aristotelské motivy